

Stockholm 31 oktober 2018

Svensk Solenergi till regeringen

Behåll budgetramen för solcellsstödet, sänk stödnivån och öka antalet solcellsinstallationer med 50 procent

Sammanfattning

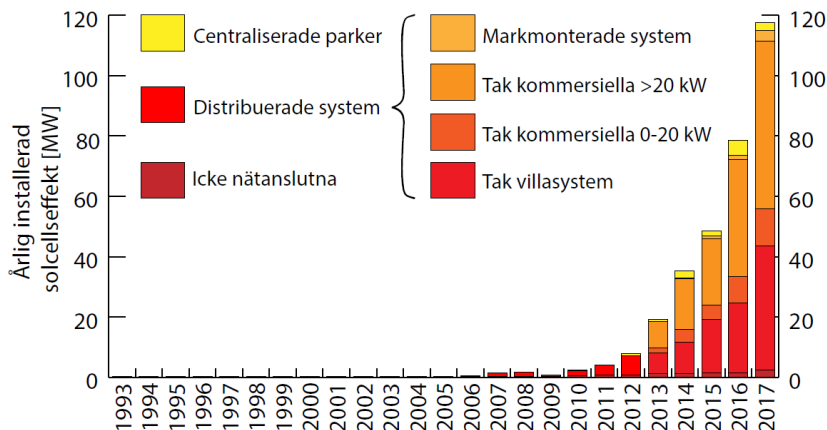
- Den avgående regeringen avsatte i sin senaste budget 900 miljoner kronor per år under 2018 till 2020 som ett investeringsstöd för solcellsinstallationer. Stödet uppgår till högst 30 procent av kostnaden.
- Investeringsstödet, i kombination med andra åtgärder, har resulterat i att antalet solcellsanläggningar i Sverige ökar snabbt, och kan så mycket som fördubblas från 15 000 i slutet av 2017 till 30 000 vid utgången av 2018.
- Kostnaderna för att installera solceller har minskat. Regeringen bör för 2019 sänka stödet från 30 till 20 procent av investeringskostnaden, samtidigt som ramen om 900 miljoner kronor behålls. Den sänkta stödnivån innebär att det kan installeras 50 procent mer solcellskapacitet för samma insats. Stödnivån för 2020 bör beslutas hösten 2019.
- Om marknaden följer de senaste årens utveckling och växer med runt 50 procent per år kommer det vid utgången av mandatperioden (2022) ha installerats totalt 2,9 GW solcellskapacitet, fördelade på uppskattningsvis 142 000 anläggningar, vilka kan producera 2,6 TWh per år.
- 2,6 TWh skulle motsvara cirka 1,6 procent av den svenska elproduktionen och ligga i linje med Energimyndighetens bedömning att solelen år 2040 kan stå för fem till tio procent av den svenska elproduktionen. Som jämförelse kan anges att solelen redan nu står för ungefär 7,8 procent av Tysklands elproduktion.

Sverige i en internationell jämförelse

Sverige ligger fortfarande långt efter när det gäller solel. Under 2017 stod solelen för omkring två procent av all elproduktion i världen. I länder som Tyskland, Italien och Grekland står solel för runt sju procent, vilket kan jämföras med cirka 0,2 procent i Sverige. Detta trots att solinstrålningen är jämförbar med i alla fall Tyskland.

Riksdagens målsättning är 100 procent förnybar elproduktion till 2040 och ska detta uppnås behövs alla förnybara energislag. Energimyndighetens bedömning är att det utifrån vårt konsumtionsmönster är rimligt att solelen står för mellan fem och tio procent av elproduktionen 2040, vilket skulle motsvara 7–14 TWh. För att nå 14 TWh solel behövs det 50 gånger mer

solceller jämfört med de cirka 320 MW som fanns installerade i slutet av 2017.

Figur 1. Årlig installerad solcellseffekt i Sverige. Källa: National Survey Report of PV Power Application in Sweden - 2017

Den svenska solcellsmarknaden har ett rejält momentum. De senaste fem åren har den totala installerade effekten ökat med mellan 50 och 80 procent varje år. Vi har alltså en exponentiell utveckling i installerad solcellskapacitet och Svensk Solenergi bedömer att antalet installerade solcellsanläggningar kommer att öka från 15 000 vid utgången av 2017 till upp mot 30 000 anläggningar vid utgången av 2018.

Bakom den positiva marknadsutvecklingen finns fyra huvudsakliga orsaker; den nedåtgående prisutvecklingen för solcellssystem, de reformer som de senaste åren gjort det lättare att investera i egen elproduktion, den positiva inställningen bland allmänheten och inte minst det statliga investeringsstödet för solcellsanläggningar.

Solcellsstödet

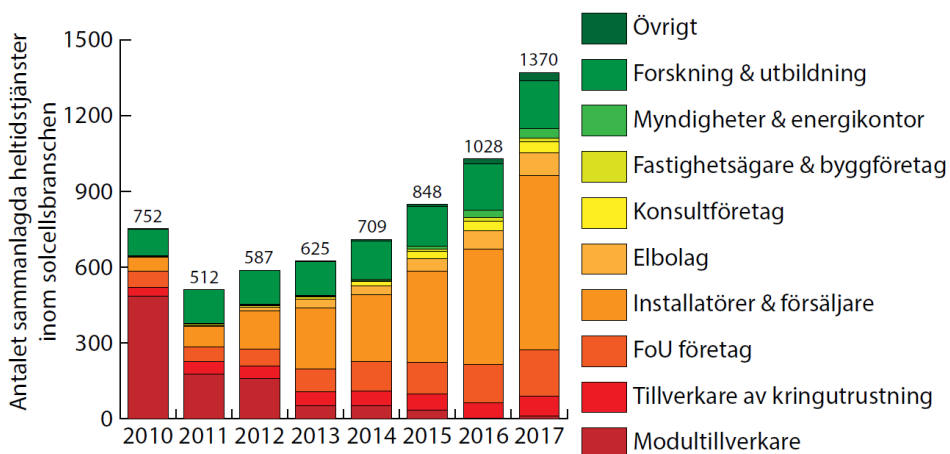
Som en del i budgetpropositionen för 2018 avsatte regeringen drygt 900 miljoner kronor per år under perioden 2018–2020 till investeringsstöd för solceller. Den stora volymen medel tillsammans med en höjning av investeringsstödet från 20 till 30 procent för privatpersoner, har lett till en mängd nya ansökningar om stöd under 2018. Ansökningar som inte ännu handlagts omfattar i stort sett de 900 miljoner som förväntas finnas i budget 2019. I det fall dessa medel inte anslås kommer ett mycket stort antal sökande bli utan förväntat stöd.

Hela 96 procent av den svenska solcellsmarknaden utgörs av så kallade små distribuerade solcellssystem som villaägare, lantbruk, fastighetsägare och företag installerar i syfte att i första hand täcka en del av sin elkonsumention med sol från den egna anläggningen. För denna typ av anläggning är investeringsstödet nödvändigt för att nå en acceptabel lönsamhet i investeringen.

Priserna för solceller har successivt sjunkit. Även om prisreduktionen inte är lika snabb som för några år sedan minskade kostnaderna under 2017 med mellan två och åtta procent beroende på typ av anläggning.

Den positiva prisutvecklingen tillsammans med det faktum att det fanns en positiv marknadsutveckling med 20 stödprocent möjliggör en sänkning av investeringsstödet från 30 till 20 procent under 2019. En sänkt stödnivå är dessutom en förutsättning för att de 900 miljoner som anslogs för 2019 ska räcka till fler ansökningar än de som redan finns i kön.

Samtidigt är det vår bedömning att solcellsmarknaden riskerar att krascha om investeringsstödet helt tas bort kommande år. Det är en bedömning som även Energimyndigheten gör.¹ En marknadskrasch skulle innebära företagskonkurser och förlorande arbetstillfällen. Under 2017 gav installationen av solcellsanläggningar upphov till 870 heltidstjänster och marknaden omsatte strax över 1,5 miljarder kronor. Dessa arbetstillfällen är utspridda på cirka 360 installatörsföretag, konsultföretag och elbolag över hela landet då solceller installeras i stort sett alla landets kommuner. Många av dessa företag är små och rena solcells företag. Således skulle en marknadskrasch därför drabba småföretagandet runt om i landet.

Figur 2. Uppskattade sammanlagda heltidstjänster hos de kända företag och institutioner som är aktiva inom den svenska solcellsbranschen. Källa: National Survey Report of PV Power Application in Sweden – 2017.

Liknande krascher av inhemska marknader har skett i flera europeiska länder när stödsystem plötsligt upphört. Erfarenheten från dessa länder är att det brukar ta flera år att åter bygga upp kompetensen och förtroendet bland investerare och allmänhet. Ett totalt borttagande av investeringsstödet till solceller risker således att pausa utbyggnaden av solet i Sverige under flera år.

¹ Förenklad administration av solcellsstödet – Redovisning av Energimyndighetens uppdrag att utreda hur administrationen av solcellsstödet kan förenklas – ER 2018:19

Behåll de positiva trenderna

För att behålla de positiva trenderna med uppåtgående installationsvolymerna och nedåtgående priser är det viktigt att investeringsstödet förlängs under de kommande åren.

Svensk Solenergi rekommenderar därför den tillträdande regeringen att fortsätta avsätta de 900 miljoner kronor per år för åren 2019 och 2020 som den avgående regeringen planerat för.

Dock förespråkar Svensk Solenergi sedan flera år tillbaka en successiv nertrappning av stödnivåerna och slutligen en utfasning av investeringsstödet. Vår målsättning och tro är att branschen ska klara sig utan investeringsstödet i slutet av den kommande mandatperioden. Vi delar således Energimyndighetens bedömning om att den nuvarande stödnivån på 30 procent av de totala systemkostnaderna är för hög och att den redan till nästa år kan sänkas.

Svensk Solenergi förespråkar att stödnivån till 2019 sänks till 20 procent och att det, som också föreslås i den statliga utredning SOU 2018:15,² tillsätts en bred sammansatt grupp för att till regeringen årligen föreslå nivå och de medel som behöver budgeteras för 2020 och framåt så att en successiv utfasning av stödet i kontrollerad takt uppnås.

En sänkt stödnivå för investeringsstödet innebär att de budgeterade pengarna kommer räcka till många fler solcellsanläggningar och därmed en större utbyggnad solcellseffekt per satsad krona. Riksrevisionen har uttryckt en osäkerhet kring om det samlade stödet till solceller är ett kostnadseffektivt sätt att bidra till att uppnå förnybarhetsmålet.³ En sänkt stödnivå innebär en mer kostnadseffektiv utbyggnad samtidigt som det minskar risken för en överhettad marknad.

En baksida av den kraftiga expansionen är att fler ansökningar, givet oförändrade resurser och effektivitet, kan leda till förlängda handläggningstider. Just handläggningstiden är en väsentlig administrativ fråga för marknaden och det vore önskvärt med mer resurser till länsstyrelserna. Dessutom bör Energimyndighetens förslag om förenklingar i ansökningsproceduren genomföras.⁴

Om marknaden fortsätter att som tidigare växa med runt 50 procent per år kommer det vid utgången av den nya mandatperioden, år 2022, att ha installerats totalt 2,9 GW solcellskapacitet i Sverige, fördelade på

---

² Utredningen om mindre aktörer i ett energilandskap i förändring – SOU 2018:15

³ Det samlade stödet till solet – RIR 2017:29

⁴ Förenklad administration av solcellsstödet – Redovisning av Energimyndighetens uppdrag att utreda hur administrationen av solcellsstödet kan förenklas – ER 2018:19

uppskattningsvis 142 000 anläggningar, vilka kan producera 2,6 TWh per år. Det skulle motsvarande ungefär 1,6 procent av den svenska elproduktionen.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ungefärlig årlig marknadsökning		80 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Antal anläggningar	15 254	~ 28 000	~ 42 000	~ 63 000	~ 94 500	~ 142 000
Installerad effekt [MW]	322	~ 580	~ 870	~ 1 300	~ 1 950	~ 2 900
Elproduktion [TWh]	0,3	~ 0,5	~ 0,8	~ 1,2	~ 1,8	~ 2,6
Procent av total elproduktion vid antagen nivå om 160 TWh	0,18 %	~ 0,33 %	~ 0,49 %	~ 0,73 %	~ 1,10 %	~ 1,63 %

Solelens miljöpåverkan och produktionsmönster

Detta tillskott av förnybar elproduktion har mycket liten miljöpåverkan, eftersom koldioxidutsläppen för solel är väldigt låga och eftersom majoriteten av solcellskapaciteten kommer installeras på befintliga byggnader vilket innebär att inga naturvärden behöver exploateras.

Elproduktion från solceller kompletterar dessutom vindkraft och bioenergi på ett bra sätt, eftersom solel produceras som mest då dessa två energislag producerar betydligt mindre. Riksrevisionen beräknade att värdefaktorn för solel i Mellansverige var värd fyra procent mer än det genomsnittliga spotpriset för hela perioden 2013–2016, och konstaterade att detta indikerar att solcellernas produktionsprofil stämmer relativt väl med när elmarknaden efterfrågar mer el och att en utbyggnad bör vara en samhällsekonomisk attraktiv investering.

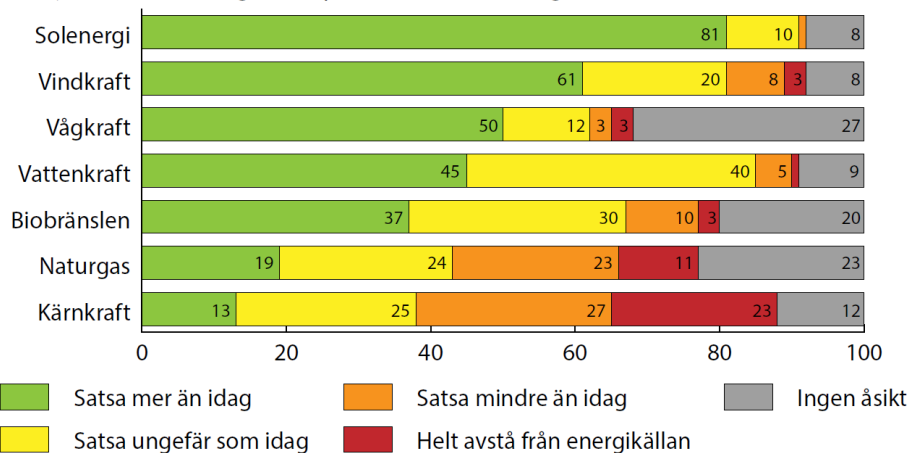
Observera att denna beräkning inte inkluderar den gångna sommaren då de långvariga högtrycken med brist på regn och vind fick elpriserna att stiga så kraftigt att spotpriserna under flera veckor i rad pendlade mellan 50 öre/kWh på natten till upp över 60 öre/kWh mitt på dagen. De befintliga solcellsanläggningarna producerade ungefär 20 procent mer denna sommar än tidigare år och en större utbyggnad hade hjälpt till att hålla priserna nere och minskat risken för effektbrist.

Riksdagsledamöter och allmänheten

Svensk Solenergis enkät till riksdagskandidaterna inför valet visar att majoriteten av riksdagsledamöterna instämmer i vårt förslag om en successiv nertrappning av stödet.

Samtidigt finns det ett starkt stöd från allmänheten om fortsatta satsningar på solen. Enligt SOM-institutets undersökning vill 91 procent att Sverige ska satsa mer eller lika mycket på solenergi jämfört med vad som görs i dag.

I SOM-institutets årliga undersökning har 3400 slumpvis utvalda personer fått svara på frågan:
-Hur mycket bör vi i Sverige satsa på nedanstående energikällor under de närmaste 5-10 åren?

Figur 3. Den svenska opinionen rörande olika energislag. Källa: Åsikter om energi och kärnkraft, SOM-undersökningen 2017.

Genom att i budgeten till nästa år behålla de avsatta 900 miljoner kronorna per år för 2019 och 2020 hörsammas allmänhetens vilja. Genom att samtidigt sänka stödnivån tillgodoses både riksdagens förväntan och Riksrevisionens rekommendationer om att göra stöden till solceller mer kostnadseffektiva.

För Svensk Solenergi

Wilhelm Löwenhielm, ordförande

Christer Kilersjö, vice ordförande

Jan-Olof Dalebäck, sekreterare

Johan Lindahl, talesperson